

KORXONANING MUVAFFAQIYATI AUDITORLARGA QANCHALIK BOG'LIQ

Murodova Dilfuza Jalolovna

Buxoro davlat universiteti Buxgalteriya hisobi va statistika kafedراسi assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqola moliyaviy faoliyatda auditorlar ishtirokining ahamiyatini keng ochib beradi va ular qanday qilib korxonalar barqarorligini ta'minlashda ko'maklashishini tushuntiradi.

Kalit so'zlar: Moliyaviy barqarorlik, faoliyat, korxonalar, audit, xatarlarni baholash, auditorlik tahlili, soliq.

HOW MUCH THE SUCCESS OF THE COMPANY DEPENDS ON AUDITORS

Murodova Dilfuza Jalolovna

Bukhara State University Assistant of the Department of Accounting and Statistics

Abstract: This article explores the importance of auditors' involvement in financial activities and explains how they can help ensure the sustainability of businesses.

Key words: Financial stability, activity, enterprise, audit, risk assessment, audit analysis, tax.

Moliyaviy barqarorlik bugungi kunda har qanday korxonaning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi uchun zaruriy shartlardan biri hisoblanadi. Korxonalar moliyaviy jihatdan barqaror bo'lsa, u ichki va tashqi inqirozlarga bardosh bera oladi, shuningdek, investorlar va kreditorlar uchun ishonchli hamkor sifatida namoyon bo'ladi. Bunday barqarorlikka erishish uchun korxonaning moliyaviy hisob-kitoblarini doimiy nazorat qilish va to'g'ri boshqarish lozim. Ushbu jarayonlarda auditorlarning o'rni va mas'uliyati alohida ahamiyat kasb etadi. Auditorlar korxonaning moliyaviy holatini tekshiradi, xatolar va xavf-xatarlarni aniqlaydi hamda faoliyatni to'g'ri yo'nalishda davom ettirish uchun muhim tavsiyalar beradi.

Mazkur maqolada auditorlarning korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlashdagi ahamiyati, ularning funksiyalari, moliyaviy tahlil va nazorat jarayonlaridagi o'rni va foydasi keng muhokama qilinadi.

1. Auditorning funksiyalari va mas'uliyati

Auditorlar korxonalarining moliyaviy hisobotlarini tekshirib, hisobotlarning haqqoniyligini baholaydilar va ular xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga mos kelishini ta'minlaydilar. Auditorlik jarayonida quyidagi asosiy funksiyalar bajariladi:

Moliyaviy holatni baholash: Auditorlar korxonaning moliyaviy resurslari qanday boshqarilayotganini baholaydilar. Ular korxonalar daromad va xarajatlarini, aktiv va passivlarini chuqur tahlil qilib, moliyaviy resurslarning samarali foydalanilayotganini yoki aksincha, isrof qilinayotganini aniqlaydilar.

Ichki nazorat tizimini tekshirish: Auditorlar korxonaning ichki nazorat tizimini o'rganib, ushbu tizimning qanday ishlashini va samaradorligini tahlil qiladilar. Ichki

nazorat tizimi to'g'ri ishlagan holda, korxonalar moliyaviy firibgarlik, buzg'unchilik yoki noto'g'ri boshqaruv xatolaridan himoyalangan bo'ladi[1].

Xatarlarni baholash va kamaytirish: Auditorlar korxonaning moliyaviy xatarlarini aniqlaydilar va ularni kamaytirish yo'llarini tavsiya qiladilar. Moliyaviy xatarlar ichida likvidlik xavfi, kredit xavfi, valyuta kursi o'zgarishi va boshqa iqtisodiy muammolar muhim o'ringa ega.

Moliyaviy hisobotlarni tahlil qilish: Auditorlar korxonaning moliyaviy holatini tahlil qilib, uning daromadlarini, balansini va pul oqimlarini tekshiradilar. Bu jarayonda moliyaviy ko'rsatkichlar aniqlanadi va o'zgarishlar tahlil qilinadi.

2. Auditorlik nazoratining moliyaviy barqarorlikka ta'siri

Auditorlik nazorati moliyaviy barqarorlikka bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ushbu nazorat orqali korxonaning moliyaviy xatolarini bartaraf etish, mavjud resurslarni to'g'ri taqsimlash va moliyaviy o'zgarishlarga moslashuvchanlikni oshirishga imkon beradi. Auditorlik faoliyati barqarorlikka quyidagi tarzda ta'sir ko'rsatadi:

Moliya hisobotining ishonchiligi: Auditorlik jarayoni orqali korxonaning moliyaviy hisobotlari sinchkovlik bilan tekshiriladi va bu hisob-kitoblarning ishonchiligi ta'minlanadi. Hisobotning haqqoniyligi investor va kreditorlarning ishonchini oshiradi, bu esa korxonaning moliyaviy barqarorligini mustahkamlaydi[2].

Xatarlarni kamaytirish: Auditorlik tahlili orqali korxonaning moliyaviy xavflari aniqlanib, ularni kamaytirish choralari ishlab chiqiladi. Xavflar kamaygach, korxonalar o'z faoliyatini ancha ishonchli va barqaror olib boradi.

Qarorlar qabul qilishda yordam: Auditorlar tomonidan tayyorlangan tahlil va hisobotlar korxonalar rahbariyatiga faoliyatni yaxshilash va moliyaviy resurslarni optimal boshqarish uchun zarur ma'lumotlarni beradi[3].

3. Auditorlik tahlili va moliyaviy hisobotning barqarorlikka ta'siri

Moliyaviy tahlil va hisobot korxonalar uchun kelajak strategiyasini tuzishda asosiy omillar hisoblanadi. Auditorlar tomonidan amalga oshiriladigan moliyaviy tahlil quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

Moliyaviy natijalarni tahlil qilish: Korxonaning moliyaviy natijalari va ko'rsatkichlari auditorlar tomonidan o'rganiladi. Ushbu tahlil natijasida korxonalar foydasi, rentabelligi, likvidlik darajasi va boshqa moliyaviy ko'rsatkichlari aniq va haqqoniy baholanadi.

Davriy o'zgarishlarni baholash: Auditorlik jarayonida davriy ravishda tahlil o'tkazilib, o'zgarishlar tahlil qilinadi. Bu korxonaning faoliyatidagi o'zgarishlarni vaqtida aniqlash va ularga tezkorlik bilan munosabat bildirish imkonini beradi[4].

Strategik qarorlar qabul qilish: Auditorlik hisobotlari asosida korxonalar rahbariyati strategik qarorlar qabul qilishi mumkin bo'ladi. Bu qarorlar korxonaning kelajagi uchun muhim bo'lgan resurslarni optimal taqsimlashga imkon beradi va bu orqali moliyaviy barqarorlik oshadi.

4. Auditorlarning moliyaviy barqarorlikdagi foydasi

Auditorlar korxonalar faoliyatini har tomonlama ko'rib chiqib, ko'rsatkichlarni yaxshilashda va resurslarni samarali boshqarishda bevosita yordam beradi. Ularning xizmatlari korxonalar quyidagi foydalarni keltiradi:

Faoliyatni shaffoflashtirish: Auditorlar moliyaviy hisobotlarni tekshirib, ularning haqqoniyligini ta'minlaydilar. Bu orqali korxonalar faoliyati yanada shaffoflashadi va bu manfaatdor tomonlarning ishonchini oshiradi.

Investitsiya jalb qilish: Auditorlar tomonidan tasdiqlangan moliyaviy hisobotlar korxonaning ishonchligini tasdiqlaydi, bu esa investorlar uchun jalb qiluvchi omil hisoblanadi. Auditorlik xulosasi asosida korxonalar investitsiya olish imkoniyatini oshiradi.

Davlat talablari va soliqlarni tartibga solish: Auditorlar korxonalar faoliyatining qonunlarga mos kelishini ta'minlaydi, bu esa soliq tizimida xatolar yoki qoidabuzarliklarning oldini oladi va davlat tomonidan korxonalar nisbatan ishonchni oshiradi.

Xulosa

Korxonalar uchun moliyaviy barqarorlikni ta'minlash murakkab va ko'p qirrali jarayondir. Bu jarayonda auditorlarning o'rni va ahamiyati beqiyosdir. Ularning moliyaviy hisobotlar haqqoniyligi va ishonchligini ta'minlashi, ichki nazorat tizimlarini tahlil qilishi va xatarlarni kamaytirishga qaratilgan tavsiyalari korxonaning barqarorligini oshiradi. Shu sababli, auditorlik nazorati va tahlili bugungi kunda har bir korxonalar uchun zarur bo'lib, u korxonaning uzoq muddatli muvaffaqiyati va moliyaviy barqarorligiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ilysheva N.N., Krylov S.I. Moliyaviy hisobotlarni tahlil qilish. M.: Moliya va statistika, 2011 yil.
2. Konoplyannik T.M., Muxareva N.A. Audit asoslari. M.: KnoRus, 2012.
3. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari / ed. V.G. Getman. 2-nashr, qayta ko'rib chiqilgan. va qo'shimcha M.: INFRA-M, 2013. 559 b.
4. Podolskiy V.I., Savin A.A. Audit. 3-nashr. M.: Yurayt, 2011 yil.
5. Pchelina S.L., Minaeva M.N. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari. M.: Oliy iqtisodiyot maktabi, 2011 yil.
6. Savin A.A., Savina A.A. Soliq tekshiruvi. 2-nashr. M.: Universitet darsligi, 2013 yil.
7. Suvorova S.P., Parushina N.V., Galkina E.V. Xalqaro audit standartlari. 2-nashr, qayta ko'rib chiqilgan. va qo'shimcha M.: Forum, INFRA-M, 2012.